

РОЗВИТОК АНСАМБЛІВ ТА КАПЕЛ БАНДУРИСТІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

техніки по Мартінсену – це активність добре навченого слуги, що прекрасно справляється зі своїми обов'язками, та одночасно знаючого своє істинне місце – залишатися у тіні.

Таким чином, техніка повинна органічно поєднуватися з відтворюваним у реальному звучанні емоційно-образним, ідейним задумом композитора. Виведення технічного фактора у сферу підсвідомості характерне для високохудожнього виконання. Кінцева мета формування техніки – її зовнішня непомітність.

Встановлюючи залежність техніки від музично-естетичних завдань (шукай образ – знайдеш техніку), необхідно завжди мати на увазі, що така формула не відображає двох принципових моментів: 1) знайти художній образ виконавець може тільки володіючи деякими ресурсами техніки; 2) віднайдений у процесі вирішення художнього завдання технічний засіб, не є індиферентним (байдужим), і активно впливає на змістову сторону виконавського процесу.

Висновок. Отже, існує діалектичний взаємозв'язок двох методичних положень: техніка виростає із художнього образу, а художній образ створюється засобами техніки. Необхідно

визнати, що не тільки техніка залежить від художнього задуму, але і сам задум створюється у значній мірі під дією техніки. Будь-яку технічну формулу потрібно наповнювати відповідним змістом, який може народитися тільки у процесі практичної діяльності. Звідси випливає проблема важливості виховання високої рухової культури вже на ранніх етапах розвитку музиканта.

1. Асаф'єв Б. *Избранные труды: В 5-ти т.* – М., 1952-1957. – Т.2. – С. 202.

2. Бэлза И. *Фридерик Шопен.* – М.: Музыка, 1991. – 141 с., ил.

3. Дулова В. *Искусство игры на арфе.* – М.: Советский композитор, 1975. – 230 с.

4. Мартинсен К. *Индивидуальная фортепианная техника.* – М., 1966. – 220 с.

5. Нейгауз Г. *Об искусстве фортепианной игры.* – Записки педагога. – М., 1987. – 240 с.

6. Хоткевич Г. *Підручник гри на бандурі / Упоряд. П. Черемський, В. Мішалов.* – Харків: Глас, 2004. – 240 с.

7. Шульняков О. *Музыкально-исполнительская техника и художественный образ.* – Л.: Музыка, 1986. – 128 с.

8. Шульняков О. *Техническое развитие музыканта-исполнителя. Проблемы методологии.* – Л.: Музыка, 1973. – С. 104.

Стаття надійшла до редакції 24.03.2009

УДК 785:787.61 (477.83) “ХХ”

П 32

Стефанія Пінчак, старший викладач кафедри народних музичних інструментів та вокалу
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

РОЗВИТОК АНСАМБЛІВ ТА КАПЕЛ БАНДУРИСТІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Стаття присвячена розгляду розвитку ансамблів та капел бандуристів, які виникли на теренах Західної України у другій половині ХХ століття. Робиться спроба дослідити панораму їх творчої та концертної діяльності.

Ключові слова: бандура, кобзарське мистецтво, бандуристи, ансамблеве виконавство, концертна діяльність, репертуар, капела бандуристів.

Постановка проблеми. Серйозні дослідження та фіксація кобзарства як музичного явища розпочинаються лише в кінці ХІХ та на початку ХХ ст. Важливу роль у збереженні кобзарської спадщини відіграли такі видатні діячі нашої культури як М. Лисенко, К. Квітка, Л. Українка, М. Колесса, Г. Хоткевич, Д. Ревуцький та інші. У Західній Україні кобзарське мистецтво починає відроджуватись з приїздом до Львова Г. Хоткевича (1906). Цьому

сприяють відомі прогресивні діячі: І. Франко, С. Людкевич, В. Гнатюк, які підтримували діяльність Г. Хоткевича і мистецтво народних музикантів. Його справу в Галичині продовжили В. Семець, М. Теліга (бандуристи з Київщини) та К. Місевич, Ю. Сінгалеви, З. Штокалко (місцеві бандуристи).

Висока музична культура завжди була характерною рисою українського народу і на різних етапах його історії сприяла формуванню

РОЗВИТОК АНСАМБЛІВ ТА КАПЕЛ БАНДУРИСТІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

української нації. А кобзарське мистецтво, що історично сягає в сиву давнину українського фольклору, є невід'ємною частиною сучасної музичної культури українського народу, отже, вимагає глибокого дослідження.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Основні положення публікацій з даної проблеми припадають на другу половину ХХ початок ХХІ століть. Питання розвитку ансамблевого виконавства обґрунтовувались у наукових та методичних працях О. Ваврик [1], Б. Жеплинського [6], Л. Кияновської [7], В. Дутчак [4], Л. Мандзюк, О. Герасименко, Н. Никитюк, В. Губ'яка, О. Смоляка та ін.

Мета статті. Проаналізувати становлення і розвиток мистецтва ансамблів та капел бандуристів у Західній Україні другої половини ХХ століття. Визначити роль цих колективів як важливого чинника у відродженні народного мистецтва і духовної культури.

Виклад основного матеріалу. У післявоєнний період під гаслами відбудови економіки та боротьби із “загниваючим капіталізмом” тоталітарний режим ввів жорстку цензуру й інші санкції, які обмежили можливості відродження кобзарства, як традиційного народного, так і нового сценічно-академічного й тільки окремі подвижники-патріоти намагались відродити традиційне мистецтво кобзарів.

Однак під тиском народних устремлінь, а також у зв'язку з намаганнями влади створити імідж СРСР демократичної держави на міжнародному рівні, при обласних філармоніях організовуються ансамблі бандуристів, відкриваються класи бандури в музичних школах, училищах, згодом – консерваторіях.

У Західній Україні ще на початку 1940-х років, Олег Гасюк разом з Юрієм Сінгалевицем сформували першу у Львові і Галичині дитячу капелу бандуристів. Пізніше О. Гасюком була створена перша в Західних областях України капела бандуристів у Львові [6].

Після смерті Ю. Сінгалевича (28 липня 1947 року Ю. Сінгалевиць при загадкових обставинах, повертаючись з чергового концерту, загинув у автомобільній катастрофі у Львові й був похований з кобзарськими почесностями на Личаківському цвинтарі) його учні і побратими – Михайло Табінський та Мирослава Гребенюк-Дарманчук грали в ансамблі бандуристів “Чорногора” (при Львівському обласному будинку народної творчості), а Олег Гасюк організував ансамбль бандуристів спершу при Львівській СШ № 49, а згодом – при Львівському будинку вчителя (1947 – 1949) та при Львівському

політехнічному інституті. У цих капелах грали та співали Михайло Табінський, Володимир Дичак, Володимир Проник, сестри Тереса і Марія-Лілія Ваврик, брати Богдан і Роман Жеплинські та інші.

О. Гасюк виступає і як соліст-бандурист в складі тріо (разом із М. Табінським та Б. Жеплинським). За ініціативою О. Гасюка і за його кресленнями у 1949 році Львівська фабрика музичних інструментів випустила першу партію бандур (14 штук).

У 1949 році О. Гасюк був арештований (за зв'язок з націоналістичним підпіллям). Покарання відбував у ГУЛАГах, де керував унікальним ансамблем бандуристів каторжан-гулагівців, який створив бандурист-каторжанин М. Сарма-Соколовський зі своїми побратимами-каторжанами, навчивши їх виготовляти бандури та грати на них. У цьому ансамблі серед інших навчився грати на бандурі каторжанин із с. Дрогомишль на Яворівщині (Львівська обл.) Степан Макарович Мацура [5].

У 1950 році були арештовані і заслані на каторжні роботи дружина Юрія Сінгалевича – Наталія, а також Михайло Табінський, брати Роман та Богдан Жеплинські, інші бандуристи.

Брати Жеплинські, разом з концертмейстером Надією Цюцюрою в селищі Торба Зирянского району Томської області в 1950 році створили з каторжан капелу бандуристів, яка користувалась великою популярністю серед репресованих і навіть успішно виступала на огляді у Томську та увійшла в історію Томської області [6, 46].

Повернувшись з Сибіру, брати Жеплинські поселяються в Новому Роздолі (Львівської обл.) й виступають разом із своїми дружинами як родинний квартет бандуристів. Згодом на базі цього ансамблю засновується капела бандуристів “Дністер” (1959) при Роздольському гірничо-хімічному комбінаті, мішаний склад якої досягав 60 учасників [6, 57]. У 1963 р. капела виступила в Києві на Всесоюзному огляді художньої самодіяльності, в грудні цього ж року була учасником першої передачі Львівської студії телебачення у Всесоюзній програмі “Голубий вогник”, а в 1965 та 1967 рр. стала дипломантом обласних оглядів художньої самодіяльності. Капела мала свою художню раду й творчу групу, статут, нагрудний значок, розроблений ритуал прийому нових членів колективу, при ній було створено дитячий ансамбль бандуристів “Струмочок”. Учасники капели вели збір народних пісень, які в обробці Романа Жеплинського поповнювали репертуар капели. Також створювались оригінальні пісні: “Сірчаники

РОЗВИТОК АНСАМБЛІВ ТА КАПЕЛ БАНДУРИСТІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

роздольські”, “Дзвени, бандуро”, “Цвіти, наш Роздол” та ін. У 1964 р. Київською кіностудією знято кінонарис про діяльність капели “Дністер” – “Цвіте Роздол”, досвід роботи колективу висвітлювався в періодичній пресі та окремих виданнях. У 1970 р., у зв’язку з переїздом Жеплинських до Львова, капела припинила своє існування.

У Львові Б. Жеплинський разом з дружиною Вірою заснували при Палаці культури заводу “Львівсьільмаш” у 1970 р. капелу бандуристів “Заспів”, при якій діяв ансамбль українських народних інструментів, чоловіче вокальне тріо.

У 1956 р. Володимир Дичак заснував капелу бандуристок “Галичанка” (біля 40 учасниць) при Палаці культури харчовиків у Львові. Згодом капела отримала почесне звання “народної” і багато гастролювала, зокрема, в Москві, Польщі, Монголії, на новобудовах Сибіру, в Ташкенті [3].

У 1958 р. В. Дичак організував дитячу капелу бандуристок “Дзвіночок” при Львівському палаці піонерів (біля 70 дітей), яка в 1970 р. представляла мистецтво України на IX Міжнародній конференції з музичного виховання молоді (Д. Кабальєвський вручив Почесний диплом). Надалі “Дзвіночок” неодноразово нагороджувався грамотами обласного відділу освіти та Міністерства освіти УРСР, а сам В. Дичак – званням заслуженого працівника культури. Капела швидко здобула професійне визнання. Їй присвоєно почесне звання “зразкової”, а у 1994 році – “народної”. “Дзвіночок” – лауреат багатьох Всеукраїнських і Міжнародних конкурсів та фестивалів, зокрема, Міжнародного конкурсу імені Соломії Крушельницької (1982) та фестивалю кобзарського мистецтва імені Остапа Вересая (1991).

Протягом свого творчого шляху капела з успіхом виступала на багатьох сценах міст України, а також в Росії, Білорусії, Естонії, Латвії, Литві, Грузії, Вірменії, Словаччині, Чехії, Польщі, Угорщині, Німеччині, Бельгії. В програмі колективу духовна музика, українські народні пісні та думи, авторська пісня, українська та західноєвропейська класика, пісні на мовах багатьох народів Європи [3].

Сьогодні капела бандуристок продовжує працювати при Центрі творчості дітей та юнацтва Галичини (ЦТДЮГ). Художній керівник – Марія Горішна, хормейстер – Людмила Гребень, педагоги – Галина Лучишин, Мирослава Медвецька, Оксана Борачок, Ірина Григорчук.

У 1994 році на основі капели “Дзвіночок” створюється школа кобзарського мистецтва, яка має у своєму складі молодшу, середню та

концертну групи, а також капелу хлопців-бандуристів “Гамалія”, засновану у 1989 році за участю педагога Ольги Баглай. Керівник капели – відмінник освіти України Тетяна Шаленко.

Вже з самого початку свого існування капела здобула визнання серед широкого кола слухачів і стала неодноразовим лауреатом Всеукраїнських конкурсів та фестивалів. Капела “Гамалія” виступала на кращих сценах Львова, а також в містах України – Києві, Чернігові, Дніпропетровську, Миколаєві, Тернополі, Ялті, побувала в Польщі. Виступи капели звучали на українському радіо та телебаченні, схвальні відгуки публікувались у пресі [2, 7].

Ще в 1953 році Юрієм Данилівим (незрячий кобзар, учень Ю. Сінгалеви́ча) був створений ансамбль бандуристів при клубі Львівського учбово-виробничого об’єднання Українського товариства сліпих (УВО УТОС). Згодом цей ансамбль виріс у капелу бандуристів “Карпати”. У різні роки її керівниками були: Ю. Данилів (1953 – 1959), Д. Котко (1959 – 1974), Я. Хархаліс (1974 – 1976), Ю. Вовк (1976 – 1996), Я. Хархаліс та Я. Мелех (1996). В початковий період під керівництвом Ю. Даниліва відбулось становлення майбутньої капели, опанування виконавцями основ кобзарства.

У 1957 – 58 рр. ансамбль вже активно концертує, що два роки бере участь в оглядах самодіяльності серед незрячих і виборює призові місця. Репертуар збільшується до 30 хорових та сольних творів (“Та орав мужик край дороги”, “Ой ходила дівчина бережком”, “Ой лопнув обруч”, “Ой у полі верба”, “Сонце низенько”, “Від Києва до Лубен”, “Як ішов я з Дебречина”, “Ярема” (соло Ю. Данилів), “Бандуристе, орле сизий” до слів Т.Г. Шевченка (соло В. Мельник), М. Лисенко, сл. І. Франка “Вічний революційонер”, обр. А. Гнатишина “Народні коломийки” та ін.). Згодом, вводиться баян (з 1958, перший виконавець Ярослав Хархаліс).

Повернувшись із заслання, ансамбль очолює Дмитро Котко. Він вводить цимбали й домровий контрабас, значно розширює склад, й ансамбль виростає в капелу (тоді ж утверджується й назва “Карпати”), вдосконалює виконавську майстерність, прищеплює професійну манеру співу, розширює репертуар авторськими композиціями. Особливою заслугою Д. Котка була популяризація в Західній Україні народних пісень Наддніпрянщини та Кубані. Це обробки М. Лисенка, О. Кошиця, Г. Давидовського, Г. Хоткевича, Г. Концевича, М. Леонтовича, К. Стеценка й самого Д. Котка, який дуже любив пісні степової України. Крім того, він радо брав у свій репертуар твори

РОЗВИТОК АНСАМБЛІВ ТА КАПЕЛ БАНДУРИСТІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

галицьких композиторів (С. Людкевич, Є. Козак, А. Кос-Анатольський та ін).

Однак у пресі ім'я Д. Котка не згадувалося і тільки в середовищі тієї частини громадянства, яка пам'ятала його ще до війни, це ім'я користувалося незмінною увагою і повагою. Д.Котко вимушений був залишити колектив і капела переживає кризу, яку намагався перебороти новий керівник – Я. Хархаліс (1974). Однак, лише з появою в 1976 р. чудового організатора, художнього керівника й композитора Юліана Вовка "Карпати" знову оживають. Репертуар збагачується обробками й оригінальними творами сучасних композиторів (А. Гнатишин, П. Майборода, А. Кос-Анатольський, І. Майчик, М. Балема, О. Марцинківський, П. Дворський) та й самих капелян (Ю. Вовк, Я. Хархаліс), збільшується перелік тематичних програм. Крім Шевченківської, формуються козацька, стрілецька, повстанська, різдвяна, церковна (літургійна й паралітургійна) програми, а також програми, присвячені видатним постатям української культури – І. Франкові, Л. Українці, М. Лисенку, М. Леонтовичу, С. Людкевичу, Д. Котку, А. Кос-Анатольському та ін. Капела здобуває статус професійного колективу (1990), у зв'язку з чим Ю. Вовк запрошує професійних співаків-солістів (І. Попов, І. Тиравський – з 1993 заслужені артисти України), співаків-бандуристів з музичною освітою, вводить посаду хормейстра, збагачує оркестровий склад флейтою (1996), впорядковує збірник творів з репертуару капели (1996) за системою Брайля, здійснює запис чотирьох аудіоальбомів.

У 1996 р. капела "Карпати" була номінована на премію ім. Т.Г. Шевченка, однак незрячим артистам через об'єктивні й суб'єктивні причини було важко конкурувати з відомими колективами й виконавцями. Через газету "Культура і життя" підтримала незрячих кобзарів доцент Львівської музичної академії Любов Ярославич, професор кафедри народних інструментів Національної музичної академії ім. П. Чайковського Іван Яшкевич, який у статті "Оцінюю найвищим балом" зазначав: "...Вражають високий рівень володіння бандуристами засобами музичного відтворення, їх дивовижна звукова пластика та динаміка, досконалість артикуляції, культура ансамблевої єдності. Все це, особливо останнє, – справжній здобуток незрячих виконавців".

Після смерті Ю. Вовка (1996), капелою керують заслужений працівник культури України Ярослав Хархаліс (з 1998 – художній керівник) та заслужений діяч мистецтв України Ярослав

Мелех (хормейстер). Колектив бере участь в усіх визначних національних святах як на обласному, так і всеукраїнському рівнях, гастролює Україною, виїжджає за кордон (Польща), проте, не цурається виступів у звичайних загальноосвітніх школах, на заводах і фабриках, у військових частинах, часто співає Службу Божу у церквах.

У вересні 1999 року "Карпати" виступили під час звіту творчих колективів Львівщини у Києві, де капела була нагороджена Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України за значний внесок у розвиток української культури й мистецтва та за високий професіоналізм.

Початок професійного навчання гри на бандурі у Львові пов'язують з організацією у 1950 р. класів бандури М. Грисевичем (у минулому – оперний співак). За дозволом Міністерства культури УРСР він відкрив класи бандури у львівських ДМШ №1, №2, а також у Львівському музичному училищі. Істотним нововведенням стало відкриття класу бандури в консерваторії 1954 р. Його очолив Василь Явтухович Герасименко (нар. 1927) – засновник львівської школи гри на бандурі (тепер – заслужений діяч мистецтв України, професор) [4, 7]. Це – один з провідних фахівців України, що удосконалив бандуру і заклав основи сольного-концертного виконавства на ній (оперного, на відміну від кобзарської вокально-інструментальної традиції, на інструментальній формі музикування).

В.Я. Герасименко створив технологічну базу для промислового виробництва бандур, розробив спеціальні пристрої (штучні нігті) для звуковидобування на бандурі. За винахід нових моделей бандур (усього 40) його нагороджено дипломами, грамотами, державними відзнаками. Багатьма дипломами, грамотами відзначена також концертна діяльність В.Я. Герасименка та керованого ним (від 1967 р.) ансамблю бандуристів консерваторії [7].

Василь Герасименко – автор трьох збірників перекладень інструментальних творів для бандури та ансамблю бандуристів. Ним відредаговано біля 400 музичних творів для бандури, які увійшли до навчального та концертного репертуару.

18 лютого 1958 року клас бандури відкрився і в Тернопільському державному музичному училищі. Паралельно розпочинається викладання бандурної гри і в місцевій музичній школі. На початку 60-х років бандурну гру в училищі очолювала бандуристка з феноменальним голосом Антоніна Голуб-Вересай, внучка ушавленого кобзаря Остапа Вересая з Полтавщини [1, 120].

Продовжувачем традицій бандурного

РОЗВИТОК АНСАМБЛІВ ТА КАПЕЛ БАНДУРИСТІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

виконавства на Тернопільщині у 1957 році стала капела бандуристів Струсівського Будинку культури. Першими організаторами та учасниками капели були патріоти, які “в складних умовах робили все, щоб відродити національних дух та народні традиції культури України” [8, 46].

Заснували Струсівську капелу А. Заячківський – учитель, голова районного комітету профспілки вчителів, І. Пухальський – інспектор райвідділу народної освіти та В. Обухівський – художній керівник Струсівського будинку культури. Саме вони започаткували історію Струсівської капели, створивши тріо бандуристів. Згодом до них долучились вчителі зі Струсова, самодіяльні композитори, відомі співаки, працівники культури. Навесні 1959 року в капелі було 15 бандуристів. Для збагачення тембрового звучання, окрім бандур, ввели цимбали, скрипки і контрабас. Першим керівником колективу став І. Пухальський, а художнім керівником – В. Обухівський, якого у 1959 році замінив М. Ляхович. Цього ж року ансамбль бандуристів зайняв перші призові місця на обласному та республіканському оглядах художньої самодіяльності.

Невдовзі колектив поповнюють здібні музиканти із Струсова та навколишніх сіл і він стає відомим на всю Україну. До п'ятирічного ювілею (1962) за успіхи в розвитку кобзарського мистецтва капелі присвоєно звання “народної”.

Обласний та республіканський огляди – конкурси 1964 року принесли бандуристам нові перемоги – перші місця серед вокально-інструментальних колективів України.

У 1968 році Струсівську капелу очолив В. Верней – випускник Львівської державної консерваторії, відомий диригент, заслужений працівник культури України. Під його орудою капеляни тріумфально виступили в Ленінграді, Москві, Болгарії.

Наполеглива праця митців приносила успіх і визнання. У 1972 році капела під керівництвом М. Ляховича посіла перше місце і золоту медаль на Всесоюзному телевізійному конкурсі самодіяльного мистецтва.

Яскраву сторінку до творчого літопису колективу вписав випускник Львівської консерваторії Б. Іваноньків, який у 1972 році стає керівником капели. Талановитий хормейстер і знавець народних пісень допоміг самодіяльним аматорам піднести кобзарське мистецтво до професійного рівня.

Національне відродження України відкрило нову сторінку історії капели. Зазвучала бандура козацьким маршем, стрілецькими та повстанськими піснями. Капела стає лауреатом

обласних конкурсів ім. С. Будного (1986) та Соломії Крушельницької (1987), а згодом конкурсу “Козацькі пісні” (Запоріжжя, 1990) та Братів Лепких (1995).

Початком широкого розвитку бандурного мистецтва на Прикарпатті стало відкриття 1959 року у Долинській музичній школі класу бандури. Ініціатором відкриття був педагог, скрипаль Василь Домчак.

У 1962 році В. Домчак відкриває клас бандури в Івано-Франківській школі №1 і викладає бандуру, як додатковий інструмент, у музичному училищі. Вивчення та пропагування бандурного мистецтва на теренах краю можливе було тільки шляхом відкриття щораз нових спеціальних класів при музичних школах і училищах. Так, 1963 року в Івано-Франківському музичному училищі відкривається клас бандури, як основний інструмент.

Основою дієвого розвитку бандурного мистецтва в регіоні стала творча праця самодіяльних бандурних колективів. Свого часу широкою популярністю користувалися ансамблі бандуристів Калуської ДМШ №1 та Івано-Франківської музичної школи №2, самодіяльний ансамбль Палацу “Прометей” Бурштинської ДРЕС, ансамбль “Вечірня пісня” при обласному музично-хоровому товаристві [9, 67].

Значний вклад у розвиток бандурного мистецтва внесла капела бандуристів Центрального народного дому №1 м. Івано-Франківська. Спочатку капелу створено 1968 року при Обласному будинку народної творчості на основі студентського ансамблю бандуристів музичного училища та викладачів класу бандури музичних шкіл міста. Вже перші виступи капели принесли їй популярність. У 1972 році колективу присвоєно звання “Народна самодіяльна капела бандуристів”. Капела стала лауреатом обласного конкурсу народної музи (1972). У 1974 році їй випала честь виступати у Києві разом із Державною Заслуженою капелою бандуристів України під керівництвом О. Мінківського. Тоді капелі вручили “Золоту медаль”.

З капелою плідно працювали її керівники – І. Степанович, Г. Керниця, С. Жовнерович, Б. Дибенко, М. Кадиш, Т. Степняк, а з 1991 року і по сьогоднішній день її очолює М. Шевченко.

Висновки. Підсумовуючи викладений у статті матеріал слід зазначити, що в другій половині ХХ ст. у Західній Україні бандура міцно утвердилась на концертній естраді не лише як традиційний сольний, але і як ансамблевий інструмент. Сучасний стан розвитку ансамблевого виконавства неможливо уявити без концертної

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ КЛАСУ БАНДУРИ МЕТОДОМ СТИЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ

діяльності ряду колективів, серед яких чільне місце посідають ансамблі та капели бандуристів.

1. Ваврик О. Кобзарські школи в Україні. – Тернопіль: Збруч, 2006. – 221 с.

2. Голос кобзарів. Навчально-наочний посібник для керівників дитячих ансамблів та капел бандуристів. – Львів, 2007. – 40 с.

3. Гордійчук М., Омельченко А. Художня самодіяльність на сучасному етапі. – Київ: Наукова думка, 1997. – 255 с.

4. Дутчак В. Ансамблевий вид виконавства на бандурі. Історія і сучасність (вступна стаття). – Збірник творів для ансамблів бандуристів. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – С. 3 – 12.

5. Жеплинський Б. Кобзоподібні інструменти на картинах страшних судів у церквах

Бойківщини // *Сакральне мистецтво Бойківщини*. – Дрогобич: Відродження, 1997. – С. 33 – 34.

6. Жеплинський Б. *Коротка історія кобзарства в Україні*. – Львів: Край, 2000. – 195 с.

7. Кияновська Л. Лицар бандури. До 80-річчя Василя Герасименка. – Львів: ТеРус, 2007. – 60 с.

8. Олексин Г. Розвиток кобзарського мистецтва на Тернопільщині // *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Кобзарство в контексті становлення української професійної музичної культури”*. – Київ, 2005. – С. 42 – 51.

9. Шевченко М. З історії бандурного мистецтва на Прикарпатті // *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції “Бандурне мистецтво ХХІ століття: тенденції та перспективи розвитку”*. – Київ, 2006. – С. 64 – 69.

Стаття надійшла до редакції 24.03.2009

УДК 787.6 – 057.87

К 58

Ніна Кожбахтєєва, старший викладач кафедри музично-інструментальної підготовки
Інституту мистецтв
Південноукраїнського державного педагогічного університету
імені К.Д. Ушинського

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ КЛАСУ БАНДУРИ МЕТОДОМ СТИЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ

У статті висвітлені сучасні вимоги до підготовки фахівців, розглянуто компетентнісний підхід та його переваги для професійної підготовки студентів-музикантів у класі бандури. Розглянуто метод стилізації української народної пісні як один із інноваційних методів.

Ключові слова: активізація, компетентнісний підхід, стилізація, народна пісня, клас бандури.

Постановка проблеми. Приєднання України до Болонської декларації та інтеграція вищої освіти України у Європу передбачає впровадження інноваційних форм, методів навчання та зміну у системі контролю. Сьогодні знання виступають лише потенціалом, яким має володіти фахівець, головним є результативність діяльності спеціаліста в конкретних умовах.

Традиційний підхід у системі вищої освіти, який був спрямований на озброєння студентів необхідним об'ємом фахових знань підлягає корінному перегляду. Б. Ельконін наголошує на

тому, що конкретних знань з певної спеціальності сьогодні недостатньо, і вони виконують підпорядковану роль [13].

Сьогодні висувуються інші вимоги до фахівця, орієнтовані не тільки на певну суму знань, умінь та навичок, а й на уміле, раціональне їх застосування у певних умовах, на уміння вибору способу професійних дій, спрямованих на досягнення мети. Такі вимоги потребують від фахівця певного досвіду. Тому перед професорсько-викладацьким складом вищих навчальних закладів стоїть завдання озброїти студентів цим досвідом саме в процесі їх навчання. Тобто, ми